

En helhet
bestående av åtta
teman för att träna
arbetslivsfärdigheter
och ekonomisk
kompetens.

*Åk 7-9 och anpassat för
2:a stadiet*

Egen ekonomi – nycklarna till arbetslivet!

UF Stigen för företagsamhetsfostran

Ung Företagsamhet rf erbjuder pedagogiska lärmiljöer och inlärningshelheter som stöder undervisningen från förskolan till högskolenivå.

Bekanta dig med alla UF-program: ungforetagsamhet.fi

@nuoriyrittäjyys #Egenekonomi

Kontakta ett regionkontor nära dig!

Ung Företagsamhet rf. (UF) finns över hela Finland, från söder till norr, genom ett nationellt kansli i Helsingfors och flera regionala kontor. Vi har över 20 engagerade medarbetare, till hjälp för elever och lärare, med bred kompetens inom entreprenörskap och kontakter till näringslivet.

UF:s regionkontor runt om i landet ordnar skolningar i UF-programmen för lärare, ger råd i hur man tar i bruk programmen och ordnar regionala evenemang i anslutning till UF-programmen. Ett exempel är de regionala Våga vara företagsam – semifinalerna där man väljer ut de bästa UF-företagen till Våga vara företagsam - finalen. Kontaktuppgifterna till närmaste UF-kontor hittar du på adressen nuoriyrittajyys.fi/sv/kontakta-oss.

Förläggare: Ung Företagsamhet rf
Redaktion: Virpi Utriainen och UF-arbetsgruppen
Layout: Anne Jokisaari
Översättning: Tom Nyman
Tilläggsuppgifter: ungforetagsamhet.fi

Välkommen med i programmet Egen ekonomi – nycklarna till arbetslivet!

Programmet Egen ekonomi är riktat till elever i årskurs 7–9. Programmet kan också användas som stöd för studierna på andra stadiet. I programmet bekantar man sig med de ungas egna värderingar, intressen, arbetslivsfärdigheter och kontroll över ekonomin.

Målet med programmet är att ge unga beredskap att gestalta och bättre planera användningen av sina pengar och stärka deras medborgarfärdigheter. Arbetslivsfärdigheter och kontroll över ekonomin är viktiga färdigheter i att växa som människa och i att hitta en företagsam inställning. Programmet stöder de ämnesspecifika mål som finns i läroplanen. Det egna agerandet och mångsidig kompetens betonas.

Lärarens guide introducerar åtta teman där man behandlar arbetsliv och ekonomi. I teman 1–4 går man igenom innehåll i anknytning till arbetsökande och arbetslivsfärdigheter. Teman 5–8 leder in på kontroll över ekonomin, användning av pengar och konsumtion. Programmet Egen ekonomi stöder de ungas möjligheter att växa till aktiva aktörer och ger läraren nycklar till ämnesintegrerat samarbete och att undervisa mångsidiga kompetenser och mångvetenskapliga lärområden.

Ha en givande och inspirerande resa med UF-programmet!

Innehåll

Handledning i att använda programmet

Programsammanfattning	5
UF LP-stigen	6
Öppna dörren för arbetslivsrepresentanten	8

Teman i programmet:

Arbetslivsfärdigheter

1 Oy Jag Ab	10
2 Stigar till att söka jobb	14
3 Från platsansökan till intervju	18
4 Framtidens färdigheter	20

Använd Mätaren för entreprenörskapsfostran

Mätaren är ett självvärderingsverktyg för rektorer och lärare inom den grundläggande utbildningen och andra stadiet. Med hjälp av Mätaren kan man bedöma och utveckla sin egen och läroinrättningens entreprenörskapsfostran.

Mätaren är kostnadsfri och det lönar sig att reservera ca 15 minuter till att svara.

www.lut.fi/mittaristo

Kontroll över ekonomin

5 Egna inkomster, utgifter och budget	24
6 Familjens inkomster, utgifter och budget	26
7 Så här använder jag pengar	28
8 Att spara och placera	32
Följande UF-steg	35

Handledning i användning av programmet

Material

Lärarguiden och materialen till programmet Egen ekonomi beställs från Ung Företagsamhet rf (UF). Tilläggsmaterialen till programmet finns på UF:s webbplats där du bland annat kan bekanta dig med och printa ut:

- UF LP-sammandraget där du noggrannare ser hur olika läroämnen länkats till programhelheten
- länkar och tips till att använda digitala verktyg
- diaserier

nuoriyrittajjys.fi/sv/program
➔ Egen ekonomi

Genom att följa våra kanaler på sociala medier och hashtaggen #Egenekonomi hittar du mera stödmaterial så som bilder, videon och idéer som andra delat.

@NuoriYrittajjys #Egenekonomi

Programsammanfattning

Programsammanfattningen beskriver hur programmet Egen ekonomi – nycklarna till arbetslivet! framskrider och den fungerar som hjälp då man tar i bruk programmet. Programmet innehåller åtta teman och de kan genomföras så att de stöder läroplanen för grundläggande utbildning och andra stadiet.

Lektionsplanerna för olika teman är riktgivande. Du kan utnyttja lektionsplanerna i den utsträckning du vill och i den ordningen du finner lämplig.

Teman innehåller

IKT-tips

I lådan hittar du idéer till att utnyttja informations- och kommunikationsteknologi och användningen av digitala arbetsredskap som stöd för undervisning och lärande. Under lektionerna kan eleverna använda sina egna mobillapparater.

Ta med en arbetslivsvolontär

I lådan hittar du idéer och tips om hur du kan ta in en utomstående aktör med under lektionerna.

Tilläggsuppgifter

I lådan hittar du tilläggsuppgifter som stöder teman som behandlats under lektionen.

Viktig information

I lådan hittar du för temat viktiga innehåll, begrepp, ord och förklaringen till dem.

Programsammanfattning

Egen ekonomi – nycklarna till arbetslivet!

Samarbete mellan hem och skola

LP

Mångsidiga kompetensområden

K6 – Arbetslivskompetens och entreprenörskap

FRAMTIDENS FÄRDIGHETER
Läroämnen: MO, SL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, diaserien om färdigheter, diorna för spelet Nycklarna till arbetslivet, instruktioner för att vika pappersbåt

EGNA INKOMSTER, UTGIFTER OCH BUDGET
Läroämnen: BK, SL, MA, EHL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden

FAMILJENS INKOMSTER, UTGIFTER OCH BUDGET
Läroämnen: SL, MA, EHL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, familjekorten, blanketten för familjens budget

SÅ HÄR ANVÄNDER JAG PENGAR
Läroämnen: BK, SL, EHL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, diaserien betalning, köp och ränta

ATT SPARA OCH PLACERA
Läroämnen: SL, MA, EHL
Tid: 1-2 lektioner
Material: Elevguiden, diorna om sparande och placering, UF-arbetsintyg

MEDELA OM PROGRAMPRESTATIONEN OCH GE RESPONS
nuoriyrittajyys.fi/sv/program

BEKANTA DIG MED PROGRAMMET OCH DESS MATERIAL.
nuoriyrittajyys.fi/sv/program

OY JAG AB
Läroämnen: MO, SL, EHL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, instruktionen till videodagboken

STIGAR TILL ATT SÖKA JOBB
Läroämnen: SL, EHL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, diaserien om platsansökan och CV, listan över yrken och modellerna för arbetsansökan

FRÅN PLATSANSÖKAN TILL INTERVJU
Läroämnen: MO, SL, EHL
Tid: 2 lektioner
Material: Elevguiden, diaserien om att söka jobb

FRAMTIDENS FÄRDIGHETER
Läroämnen: MO, SL
Tid: 1 lektion
Material: Elevguiden, diaserien om färdigheter, diorna för spelet Nycklarna till arbetslivet, instruktioner för att vika pappersbåt

greppa fenomenet mångvetenskapliga lärområden

Helhetskapande inläring – ämnesintegrering

Övergångsskede

Framtidens färdigheter

IKT

Att lära sig genom eget agerande

Webbövingar på sidan
nuoriyrittajyys.fi/sv/ungdomar

➔ Egen ekonomi

Ämnesförkortningar:
MO = modersmål
MA = matematik
EHL = elevhandledning
SL = samhällslära
BK = bildkonst
HÄ = hälsokunskap

UF LP-stigen

UF LP-stigen är tänkt som stöd för planering av det egna undervisningsarbetet. På stigen ser du hur programhelheten Vad gör människor sammankopplas med läroplanen, och du kan komplettera stigen så att den passar dina behov. UF-programhelheterna stöder uppbyggandet av en enhetlig inlärningsstig samt planeringen av mångsidiga kompetenser och mångvetenskapliga lärområden.

Arbetslivsfärdigheter

1

Oy Jag Ab

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K1 – Förmåga att tänka och lära sig

Eleverna uppmuntras att fungera självständigt och att lita på sig själva och sina egna synsätt.

2

Stigar till att söka jobb

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K5 – Digital kompetens

Vi uppmuntrar till att utnyttja informations- och kommunikationsteknik i studierna och i samhällelig verksamhet.

3

Från platsansökan till intervju

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K2 – Kulturell och kommunikativ kompetens

Eleverna handleds att fungera i olika situationer och verksamhetsmiljöer samt tränar interaktionsfärdigheter.

4

Framtidens färdigheter

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K6 – Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Vi bekantar oss med arbete och näringslivet i närmiljön och uppmuntrar till att utveckla egna styrkor.

Målet med programmet är att ge unga färdigheter att iaktta sin egen konsumtion och sköta om sin egen ekonomi. Genom att utnyttja LP-stigen kan du bjuda in representanter för olika branscher i arbetslivet.

UF LP -sammanfattningen hittar du på våra hemsidor.

Kontroll över ekonomin

5

Egna inkomster, utgifter och budget

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K3 – Vardagskompetens

Eleverna handleds till en planerad livsstil och uppmuntras att granska sina konsumtionsvanor.

6

Familjens inkomster, utgifter och budget

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K7 – Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Eleverna handleds att lära sig grunderna i ekonomisk kontroll och deras förståelse om sig själva som en del av ett större sammanhang stärks.

7

Så här använder jag pengar

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K4 – Multilitteracitet

Förståelsen för olika textmiljöer stärks, handleds att tänka kritiskt och tränar på ordförråd i ekonomi.

8

Att spara och placera

Läroämnen:

Mångsidiga kompetenser:

K3 – Vardagskompetens

Eleverna handleds att genom ekonomiska medel ta ansvar för sitt eget liv och uppmuntras till ekonomisk balans via hållbara lösningar.

Öppna dörren för en arbetslivsrepresentant

Längs med UF Stigen för företagsamhetsfostran bekantar vi oss med en företagsam attityd, kontroll över ekonomin och arbetslivsfärdigheter. I stigen betonas lärande genom eget agerande och den tar hänsyn till olika åldrar. Externa aktörer så som föräldrar eller företagsrepresentanter ger aktuell kunskap om inställning, färdigheter och styrkor som behövs i det egna arbetet. De externa aktörerna är med och skapar en rolig, annorlunda och inspirerande lärandemiljö. Som lärare får du:

1. Kunskap om företagarens vardag och olika yrken

Bjud in en företagare från er närmiljö eller någon annan representant för ett yrke. De unga får fritt ställa frågor, kommentera och leda diskussionen. Du kan utnyttja de ungas föräldrar genom att bjuda in dem för att berätta om sina egna yrken. Hur sköter en företagare sin ekonomi? Hur betalas företagarens lön och hurudana arbetstider har en företagare? Varför är någon företagare? Varför är inte alla företagare?

2. Råd för arbetsintervjun

Bjud in en karriärrådgivare, en representant för Arbetskraftsbyrån eller person som rekryterat till ett företag. Det ska vara en person som har erfarenhet av arbetsintervjuer ur arbetsgivarperspektiv och som kan berätta för de unga om livets verkliga utmaningar som man möter i en anställningsintervju. Ni kan med arbetslivsrepresentanten träna på intervjusituationen på ett roligt sätt genom att leva er in i olika roller.

3. Tips för att ha kontroll över sin egen ekonomi

Bjud in en person som fungerar i rådgivningstjänster för unga. Av dem får du aktuella tips i saker som berör ungas ekonomi. Kom överens om ett skolbesök med personer som jobbar på en bank eller i ekonomibranschen. Konkreta exempel ger unga viktig information om vardagslivet.

Anteckna de gemensamma målen för besöket:

- **Kom överens om** en lämplig tidpunkt med gästen. Hen kan inbjudas till avslutnings-evenemanget eller under genomgången av andra teman då man med eleverna går igenom egna intressen, olika styrkor och vikten av samarbetsfärdigheter.
- **Diskutera** programmets teman och uppmuntra gästen att inspirerande berätta sin egen berättelse, om de färdigheter som behövs i hans eget arbete eller om vikten av samarbetsfärdigheter.
- **Planera** en fortsättning för samarbetet. När och var kunde ni träffas igen? Kan samarbetet fortsätta under följande UF-program?

Ung Företagsamhet rf eller UF erbjuder daghem, skolor och läroinrättningar pedagogiska lärmiljöer och inlärningshelheter som stöder entreprenörskaps- och konsumentfostran. UF är en icke-vinstbringande förening och hör till den internationella takorganisationen Junior Achievement Worldwide. I Finland inleddes verksamheten år 1995.

UF Stigen för företagsamhetsfostran är en helhet som består av olika studieprogram. Stigen erbjuder praktiska verktyg till att stärka en företagsam attityd, arbetslivsfärdigheter och kontroll över den egna ekonomin hos barn och unga från förskola till högskolenivå. UF-programmen, som stöder målen i läroplanen, genomförs i skolorna som en del av undervisningen. Verksamheten, som bygger på lära genom att göra, stärker också samarbetet mellan unga och näringslivet.

Ta kontakt: info@nuoriyrittajyys.fi

    @NuoriYrittajyys #Egenekonomi

ungforetagsamhet.fi